

310 E X
dum non ordinetur, Suppl.
q.10.1.c

15 Non possunt laici hoc extre-
mæ unctionis sacramentum conser-
fere, sicut baptismum in
necessitate articulo, Suppl.
q.31.1.0

14 Hoc sacramentum nulla-
tenus licet diacono conferre,
Suppl.q.31.2.0

15 Cum hoc sacramentum
cunctis exhibeat, non modo
per Episcopos, sed per simili-
tates factores administrari pos-
teat, Suppl.q.31.3.c

16 Sanis non debet confer-
ri, quod quedam spiritualis
animæ curatio est, Suppl. q.
32.1.0

17 Non quovis morbo labo-
rantes est exhibendum, sed
ad mortem proxime aliqua æ-
gritudine affectis, Suppl. q.
32.2.c

18 Furiosis, & amentibus,
quibus de sit devotionis affec-
tus, nullatus conferri debet,
Suppl.q.32.3.0

19 Pueris conferri non debet,
Suppl.q.32.4.c

20 Non totum corpus, sed
ex duxata humani corporis
partes inungi oleo hujus sacra-
menti debent, in quibus est alia
spiritualis infirmitatis radix,
Suppl.q.32.5.0

21 Quinque sensuum organi-
ca membra inungi præcipue de-
bent, in quibus est aliqua cogni-
tiois radix, in nonnullis autem
propter appetitivam & mo-
tivam inunguntur remes ac pe-
des, Suppl. q.32.6.0

22 Mutilati inungi etiam in
partibus illis mutilatis debent,
quibus alias inunguerentur, Sup-
plem. q.32.7.c

23 Sine aliqua sui iuraria i-
terari potest, Supplem. qu.33.
3.c

24 Eadem infirmitate labo-
rantes, non secundum eun-
dem, sed diversum infirmitatis
statum, potest extrema unio-
sheri, Suppl.q.33.2.0

1 Exsuffratio in exorcismo si-
gnificat expulsionem daemonis,
qui redditum pracludit benedi-
cio, 3.q.71.2.c

F A

1 Facer & fieri, impor-
tant habitudinem cau-
& effectus, sed mutatio-
nem ex consequenti, 1.q.45.
2.ad 2

2 Facere dicitur dupliciter,
sc. large omnis operario, &
proprie operatio tantum ad ex-
tra, 22.q.134.2.c.ad 1. & ad 2

3 Factio est de materia ex-
teriori, sed generatio est de
substantia generantis, 1.q.47.
3.c

4 Non omne quod facit ma-
jus, facit minus, nisi sit ad illud
ordinatum; vel nisi in ma-
jori includatur minus, vel non
potest facere quod minus est,
si referetur minus, vel si mi-
nus sit ad defectum, 22.q.189.
9.ad 3

5 Quid homo faciat quod in
se est, requiritur ad meritum
in habitibus usum rationis,
non autem in carentibus usu
rationis, 22.qu.33.2.ad 1.item
8.ad 3

Facies Christi emittebat ra-
dios, 3.q.44.3.ad 1

1 Factum duplex, scilicet di-
vinum, & naturale. Primum
præcedit potentia activa, &
non passiva, natura, non au-
tem tempore, nisi sit novum;
secundum vero utraque poten-
tia præcedit, etiam tempore,
1.q.74.1.ad 5

2 Fieri & factum esse dicun-
tur de Deo, secundum ratio-
nem tantum, & sine mutatione
Dei, 1.q.13.7.ad 2

3 Factum esse quandoque di-
cit novitatem prædicacionis, si-
ne mutatione facti, 1.q.13.7.
ad 2.item 3.q.16.6.c.ad 2

4 Prospicere facta allorum
bono animo, vel ad utilita-
tem propriam, ut scilicet ho-
mo ex bonis operibus proximi-
mi provocetur ad melius, vel
ad utilitatem illius, ut scilicet
corrigatur, si quid ab eo agi-
tur, secundum regulam chari-
tatis, & secundum debitum
officii, est laudabile. Sed quod
aliquis intendat ad confide-
randum vita proximorum
ad despiciendum, vel detrac-
endum, vel faitem iniuriarum
inquietandum, est vitiosum,

22.

F A

22.qu.33.2.ad 3.item qu. 167.2.
ad 3

Facultas est potestas, qua
aliiquid habetur ad notum, 1.
q.87.2.ad 2

1 Fallere contingit dupli-
citer, scilicet occurrando veri-
tatem dictio vel falso, vel si-
gnificando falsitatem. Pri-
mum licet, non autem secun-
dum, quia etiam hostibus de-
bet servari promissa, federa-
& fides, 22.qu.49.2.0.item qu.
21.3.ad 3

2 Homo f. scilicet fallitur in
judicando in pertinentibus ad
fe, 22.q.88.2.ad 3

3 Falsitas non est in sensu
cui in cognoscente verum, &
falsum, 1.q.17.2.ad 2

2 Falsitas & veritas sunt pri-
mo in intellectu, in rebus au-
tem per ordinem ad intellectu-
alem solum, 1.q.16.1.2.0.item
3.ad 1.item 5.6.8.c.item q.17.2.
3.0.item 4.ad 2

3 Falsitas non est in intellectu
sive respectu primorum principi-
orum, nec respectu quiddi-
tatis, nisi per accidens, & pre-
sumptuus compositionis, 1.
qu.17.3.0 & qu.57.1.ad 2 & q.
38.5.c. & q.85.6.0

4 Veritas & falsitas, ut in
cognoscente, sunt tantum in
intellectu componente, & di-
vidente, sed ut re vera, sunt
etiam in sensu, & intellectu
cognoscente quidditatem, 1.q.
16.1.0.item quæst. 17.2.0.item
3.c

5 Falsitas est in sensu respe-
ctu sensibilium communium, &
respectu sensibilium per acci-
dens, non autem respectu sen-
sibilium propriorum, nisi per
accidens, 1.q.17.2.0.item 3.c.
item q.57.1.ad 2.item q.58.5.c.
item q.85.6.c

6 Attribuitur phantasia, quia
representat objectum absens,
tanquam praefens, 1.q.17.2.ad
2.item q.54.5.ad 2

7 Res non dicuntur falsa re-
spectu intellectus divini, sed re-
spectu intellectus nostri, 1.q.
37.1.c.ad 3

8 + Res dicitur simpliciter
vera vel falsa tantum ab intel-
lectu, a quo dependet, ut res
naturalis a divino, & artifia-
lia

F A

lis a nostro, 1, qu. 16.1.c. item
q.17.1.0

9 Res naturales dicuntur
falsa per accidens, & secun-
dum quid, respectu intellectus
nostris dupliciter, scilicet se-
cundum rationem significati,
& secundum rationem causæ,
1.q.17.1.c

10 Res dicitur vera vel falsa,
ratione vera, vel falsæ estimatio-
nis, quam nata est facere de-
bet, quod ea quæ exterius,
apparet in ea, 1.q.17.1.c.

11 Res secundum id quod est,
dicitur vera; secundum quod non
est, dicitur falsa, 1.q.17.
1.c.ad 1.& 4.ad 1

12 Malum simpliciter est in
rebus, non autem falsum, sed
secundum quid, 1.qu. 17.1. c.
item q.48.2.0

13 In Deo nulla est falsitas,
sed tantum veritas, 1.q.17.4.
ad 3.item 22.q.171.6.c

14 Homo dicitur falsus, quia
amat falsas opiniones, vel locu-
tiones, non autem quia potest
mentiri, 1.q.17.1.c.5

15 Peccata dicuntur falsita-
tes vel mendacia. Et op. ra-
virtuosa dicuntur veritas vitiæ,
1.q.17.1.c

16 Falsum contrariatur ve-
ro, & fundatur in vero, sed
non in suo contrario, 1.q.17.4.
item 12 q.94.1.ad 3

Falsum testimonium prohibe-
tur octavo præcepto decalogi,
22.q.122.6.ad 2

1 + Fama bona est nobis ne-
cessaria propter nos, quia est
a sensibiliū communium, &
respectu sensibilium per acci-
dens, non autem respectu sen-
sibilium propriorum, nisi per
accidens, a peccatis, & propter alios, ne
scandalizentur, & malum e-
xemplum fumant ad peccan-
tium, 22.q.73.2.3.c

2 Quadrupliciter lœditur di-
recte, scilicet imponendo fal-
sum, adaugendo peccatum, ma-
nifestando occulta, perver-
to intentiōem. Sed indire-
cte duplicitate lœditur, scilicet
negando bona alterius, vel ma-
litiose reticendo, 22.quæst.73.
1.ad 3

3 Lœditur tripliciter, scilia-
cer juridice, & false, &
manifestando occulta. Secundo
m.6.

378 F A
modo & tertio tenet quis ad
restitutionem , non autem pri-
mo modo , 22. q. 72. 2. ad 2. item
q. 73. 2. 0

Fames , sitis , & desiderium
in beatis , dicitur per remo-
tione mē fādīi , 22. quāst. 67.
4. ad 3.

1 Familiaritas cum peccato-
ribus vīta debet ab imper-
ficiis propter pérículū , non au-
tem a pēccatis propter fru-
ctū , 22. q. 25. 6. ad 5

Fas proprie est lex divina ,
sed ius est lex humana , 22. qu.
57. 1. ad 3

Fascinatio est infestio ab o-
culis in fēcīs , propter mali-
tiam animae vel ex Dei per-
missione , vel cooperante fato
occulto , vel dāmone , 1. qu.
117. 3. ad 2

Fatue dicere , vel racha , vel
iraci , non sunt species irae ,
sed gradus ejus . Et est pecca-
tum mortale , quando pecca-
tum interius conceptum ad ef-
fectum perducitur , sub ratione
vindicta , 22. q. 46. 8. ad 3. & 22.
q. 158. 5. ad 3

1 Fatum proprie est dispo-
sitione siderum , qua quis est
conceptus vel natus . Sed im-
proprie est providentia Dei : i-
deo est in rebus , 1. quāstione
116. 6.

2 Dicitur a fari , quasi effa-
tum divine providentiae , vel
quia antiqui solebant per il-
lud de futuris effari , 1. q. 116.
1. c. 6.

3 Non est qualitas , nec sub-
stantia , sed ei relatio multi-
plex , ratione effectuum , vel
caufarum secundarum , non au-
tem respectu Dei , 1. qu. 116.
2. ad 3

4 Ratio gubernationis in
mente Dei est providentia , sed
in causa secundis est fatum , 1.
q. 116. 2. 0

5 Non omnia subduntur fato ,
sed tantum effectus caufarum
secundarum , 1. qu. 116. 1. c.
item 4. 0

6 Farum respectu caufarum
secundarum est mobile , sed re-
spectu caufa primae est immo-
bile non quidem absolute , sed
sub conditione providentiae , 1.
q. 116. 3. 0

Febris ethica est intensior
alii , licet calor ejus minus
sensitior , quia est infusa
membris , quod complexio ,
22. q. 29. 3. c.

Fecunditas bonorum ope-
rum duplex , sc. in se per ha-
bitum , & in aliis per ordi-
nem sacram , 22. q. 69. 5. ad 3

1 Cum dicitur quod felici-
tas non est in habitu , intel-
ligendum est de habitu , de
quo non procedit actus . Qui
enim est in habitu , & non in
actu , simili est dormienti .
Oportet autem quod adus il-
le , in quo felicitas consistit ,
ab habitu aliquo progradatur ,
secundum sententiam philo-
phi . Alias operatio non est
delectabilis , & perfecta , 22.
quāst. 3. 2. ad 4. fin.

2 Ultima felicitas hominis
non quidem simpliciter , sed ad
quam per fun naturalia potest
pervenire , est cognitio substanti-
arum separatarum , non quel-
dem quidditatibus , sed quid non
sunt per sensibilia , 22. q. 2. 8. ad
1. item q. 3. 7. 0

3 Felicitas magna , sed non
ultima , est in contemplatione
substantiarum separatarum , si
perfecte intelligenterit , 1. q.
64. 1. ad 1. item q. 89. 2. ad 3

4 Terrēna consistit in quin-
que , scilicet voluntate , divitiae ,
potestate , dignitate , & fama ,
1. q. 24. 4. c. item 22. q. 2. 0

1 Femina in holocauſis non
offerebatur in veteri testamen-
to , quia est animal imperfe-
ctum , 22. q. 102. 3. ad 9

2 Femina non potest esse
principium generationis adi-
vum , 3. q. 67. 4. ad 3

3 Generatio femina contin-
git ex intentione Dei , &
natura universalis , sed respectu
nature particularis contingit
ex defectu imaginationis , vel
virtutis activae , vel materiae ,
vel propter aliquod exterioris ,
scilicet venti , loci , temporis ,
& huiusmodi . Ideo est quid
occasionatum , & deficiens , 1.
qu. 9. 1. ad 1. & qu. 99. 2. ad 1.
& ad 2

Feminalia significant conti-
nentiam , qua perpetuo indicatur
ministris novi testamenti .

Non

Non autem ministris veteris
testamenti , sed tantum tem-
pore sacrificiorum quod uteban-
tur eis , 22. q. 102. 4. ad 7

1 & Fœminatum genus ada-
ptatur essentia & proprietati-
bus masculinum personis , &
neutrum essentia , 1. q. 31. 2. ad
4. item 2. q. 17. 1. c. item q. 52. 3. c.

2 Neutrum genus est infor-
me , sed masculinum genus est
formatum , & distinctum , &
similiter fœminum , 1. q. 31.

2. ad 4

1 Fermentum significat fer-
vorem charitatis , sicut azymus
fingeritatem , 3. q. 74. 4. c. ad
3. item ad 4

2 Significat charitatem , ra-
tione sui effusus , scilicet sa-
poris ; sed significat corruptio-
nem peccati , ratione sui spe-
ciei , 3. quāst. 74. 4. c. fin. I-
tem ad 3

3 Non offerebatur in sacri-
ficiis , propter corruptionem ;
vel quia forte offerebatur idio-
lis , 22. q. 102. 3. ad 14

4 Ferri candens tactu non
licet in iudicio probare inno-
centiam , vel crimen , 22. qu.
95. 8. ad 3. item 3. quāst. 80. 6.

1 Feru voluntatis non est
virtuosus , si non sit ratione or-
dinatus . Et ideo si aliquis ex
fervore animi præoccupet de-
bitum tempus , non erit lau-
daudus , 22. q. 106. 4. ad 2

1 Festum omne veteris testa-
menti haber aliquid festum si-
bi succedens in novo testamen-
ti , 22. q. 103. 3. ad 4

2 Ratio & expostio , & fi-
gura omnium festorum veteris
testamenti , 22. quāst. 102. 4.
ad 10

3 Festa temporalia veteris
testamenti erant otio , scilicet
sabbatum , neomenia , pascha ,
pentecostes , tubarum , expia-
tionis , tabernaculorum , & ce-
rus . Et unum erat continuum ,
scilicet iugae sacrificium , 22. q.
102. 4. ad 10

4 Festum tubarum erat pri-
ma die Septembri , in memo-
riam liberationis Isaac . Et er-
rat invitatio ad festum expia-

tionis , & figura prædicatio-
nis Apostolorum , quorum fe-

sta succedunt ei , 22. q. 102. 4.
ad 10. item q. 103. 3. ad 4

5 Festum expiationis erat die
decima Septembri , in memo-
riam expiationis peccati de a-
doratione vituli ad preces
Moyis , 22. quāst. 102. 4. ad
10

6 Festa martyrum & confes-
orum succedunt festo expiatio-
nis , 22. q. 103. 3. ad 4

7 Festum confectionis ec-
clesie fit otio diebus , ad signifi-
candam resurrectionem Christi ,
& membrorum Ecclesie ,

3. q. 83. 3. ad 4

8 & Peccans in festo magis
facit maliſcie contra tertium
præceptum , quam qui ad literam
aliquid opus corporale
licitum facit in eo , 22. q. 112.
4. ad 3

9 Jus patronatus non potest
per se vendi , nec dari in fe-
dum , sed cum possessione trans-
fit , 22. q. 100. 4. ad 3

1 Fidio est ostendere dicto
vel factio quod non est verum ,
& est speciale peccatum , si hoc
intendatur , 3. q. 69. 9. ad 3

2 Consequitur superbiā ,
quia appetens excellentiam
ingit se fortē , & hujusmodi ,
22. q. 162. 7. ad 5

3 Fidio relata ad rem signi-
ficatam , ut metaphora , non
est mendacium , ut patet in fi-
gurativis locutionibus , 22. qu.
110. 3. ad 6. item q. 111. 1. ad 1.
& 3. qu. 55. 4. ad 1. & quāst. 76.
8. c.

1 Fidelium universitas in
tres statua solet distingui , sci-
licet in statua incipientium ,
proficiunt , & perfectorum ,
22. q. 124. 9. c.

2 Fides importat assensum
intellexus ex electione ad il-
lud quod creditur , cum certi-
tudine , 22. qu. 56. 3. c. item 22.
q. 1. 4. c. & q. 4. 1. c. & qu. 8. 6.
ad 2. & q. 17. 5. c.

3 Sex definitiones fidei ex-
ponuntur , & reducuntur ad
eam , quam dat sanctus Paulus ,
ad perfectissimam , 22. q. 4.
1. 0.

4 Festum tubarum erat pri-
ma die Septembri , in memo-
riam liberationis Isaac . Et er-
rat invitatio ad festum expia-

O 40.

4. o. item 3. ad 2. item 22. q. 45.
3. o.

4 Fides, qua est gratia gratis data, est excellenta vel constantia fidei, qua est virtus. Sed fides qua est fructus, est deleteria, ratione certitudinis eius, 22. q. 4. 5. ad 4. item q. 8. 8. o.

5 † Fides est substantia, id est fundamentum totius spiritualis adiusticii, 3. q. 93. 3. ad 3.

6 Dicitur textupliciter, scilicet habitus item, informis actus, objectum, sacramentum, & qualibet certitudo de Divinis, 12. q. 55. 1. ad 1. item 22. q. 8. 8. o.

7 Dicitur duplicitate, scilicet res credita, & habitus. Et hoc duplicitate, scilicet respectu objecti formalis, & respectu subjecti. Primo modo, & etiam secundo, fides est una, sed tertio modo sunt plures, 12. q. 107. 1. ad 1. & 22. q. 1. 6. ad 2. & q. 4. 6. o. item q. 5. 4. c.

8 Est una duplicitate, sc. ratione unius objecti, & quia multos unit, 22. q. 4. 6. & q. 5. 4. c. & q. 10. 5. ad 1. & ad 3. & q. 23. 5. b.

9 Aliquid cadit sub fide duplicitate sc. directe, id est principaliiter tradita nobis divinitus; & indirecte, id est ea, ex quibus negatis sequitur aliquid contrarium fidei, 3. q. 32. 4. c. item 22. q. 1. 6. ad 1. & 7. c. & q. 2. 5. c. & q. 8. 2. o. item 3. 6. c. & q. 11. 1. c.

10 Ad fidem requirantur duo, scilicet credibilita proponantur, & assensus, 1. q. IIII. 2. ad 1. item 22. q. 6. 1. c.

11 Aliqua pertinent ad fidem duplicitate, scilicet per se, id est ea per qua dicimus ad beatitudinem, & beati erimus, & per accidentem, 22. q. 1. 6. ad 1. & 7. c. & qu. 2. 5. 7. corp. item q. 89. 6. corp.

12 Deviare a recta fide contingit duplicitate, sc. non credendo Christo, sicut pagani; vel male eligendo credibilita, sicut haeretici, 22. q. II. 1. c.

13 Objectum fidei est non visum, 12. q. 67. 3. c. ad 1. item 22. q. 1. 4. o. item 5. c. item 6. c. ad 3. item q. 8. 1. corp. item 3. 1.

q. 7. 3. corp. ad 3. item 4. c. & 8. ad 2. item 9. ad 1. & quattuor. 3. ad 1.

14 Nihil est objectum fidei, nisi sub ratione non apparentis, 22. q. 1. 4. 5. o. item q. 4. 1. o. item 3. q. 7. 3. o.

15 Nihil cadit sub fide, nisi a Deo revelatum, & ut habens ordinem ad Deum, 1. q. 1. 3. c. ad 1. & 22. q. 1. 1. c. ad 1. item q. 2. 2. c. & q. 17. 2. ad 2

16 Nullum falsum potest subesse fidei, 1. q. 1. 8. c. f. item qu. 13. 12. b. item 22. q. 1. 3. o. item q. 4. 5. c. ad 2. item q. 10. 2. 2. ad 3. item 3. q. 6. 2. ad 4.

17 Idem est objectum & finis fidei, scilicet Deus, non quidem secundum eandem rationem, quia ut veritas prima est objectum, sed ut summa bonitas est finis eius, 3. q. 7. 4. c.

18 Objectum fidei duplex, sc. materiale, & formale, sc. veritas prima, 12. q. 67. 3. ad 1. & 22. q. 1. 0. & 2. 3. c. & q. 2. 1. c. & q. 4. 1. c. & 2. ad 3. & 6. c. & q. 5. 1. 3. 4. c. & q. 7. 1. ad 3.

19 † Objectum fidei bene & vere potest dici complexum & incomplexum, 22. q. 1. 2. o.

20 Ad fidem pertinent aliquae duplicitate, scilicet essentialiter, id est quae sunt supra rationem humanam simpliciter; & per accidentem, sc. respectu alieiorum, ut praambula fidei, 1. q. 2. 2. ad 1. & 22. q. 1. 5. corp. ad 3. item ad 4.

21 Articuli fidei sunt sicut principia in doctrina sacra, 1. q. 1. 6. ad 3. item 7. 8. c. & 13. q. IIII. 4. c. item 22. q. 7. 1. c.

22 Distinguntur secundum specialem rationem, & difficultatem non visi, 22. q. 1. 6. o.

23 Sunt duodecim, secundum numerum Apostolorum; sed sunt quatuordecim, quoad credibilita, 22. q. 1. 3. o.

24 Creverunt, secundum fictionem temporum, & vicinitatem ad Christum, quod explicationem, non autem quoad substantiam, 22. q. 1. 7. o. & q. 2. 7. c. item q. 174. 6. c. item 3. q. 61. 3. ad 2.

25 Sunt per se noti habenti lumen fidei, scilicet cuilibet fidei, 12. q. 100. 4. ad 1.

26 † Ex uno articulo fidei probatur aliud; sicut Paulus argumentat ad resurrectionem communem, ex resu ratione Christi, 1. q. 1. 8. c. princ.

27 † Errans in aliquo articulo non habet veram fidem de aliis, 22. qu. 5. 3. o. item 4. ad 1.

28 Papa non potest addere, minovere, vel mutare aliquod de articulis fidei, vel sacramentis Ecclesiae, sed solus Christus, 3. q. 83. 3. ad 8. item q. 84. 2. o.

29 Fides est in intellectu subiectiva, 22. q. 4. 2. o.

30 Est principaliter in intellectu speculativo, & secundario in practico, 12. q. 58. 3. c. & 22. q. 4. 2. ad 3. & q. 9. 3. c.

31 Est major in uno homine quam in alio, quoad certitudinem, devotionem, confidentiam, & expicationem, non autem quantum ad rationem formalem obiecti ejus, 22. q. 5. 4. o.

32 Et solum in quantum maiores adherent doctrinae Divisa, 22. q. 2. 6. ad 3.

33 Genus humanum tripliciter se habuit ad fidem Christi, secundum tria tempora, scilicet ante legem, sub lege, & sub gratia, 22. q. 174. 6. c. item 3. q. 68. 1. ad 1.

34 † Homo in statu innocentiae habuisset fidem de Incarnatione Christi, 22. q. 2. 7. c. item 3. q. 1. 3. ad 5.

35 Fides antiquorum & modernorum est eadem specie, sed differt numero in diversis, 12. q. 103. 4. c. & q. 107. 1. ad 2. & 22. q. 4. 2. o. item 3. q. 70. 7. c.

36 † Non est in beatis, 12. q. 67. 3. 5. o. & 22. q. 4. 4. ad 1. item q. 1. 6. 2. o. & q. 18. 1. c. & 3. q. 7. 3. ad 3.

37 † Est in demonibus confusa, non laudabilis, nec dominum a gratia, 1. q. 64. 2. ad 5. item 22. q. 5. 2. o. item q. 18. 1. ad 2. item 3. q. 76. 7. c.

38 Timor Dei non potest universaliter praecedere fidem, sed supposita articulis de excellentia Dei, de pennis, & huiusmodi, 22. q. 7. 1. ad 1.

39 Initium fidei non est ex

nobis, licet hoc aliquando reuerit Augustinus, 12. q. 114. 5. ad 1. & 22. q. 6. 1. c.

40 Haeresis Pelagii, quod initium fidei est ex nobis, sed confirmatio fidei est a Deo, 22. q. 6. 1. c.

41 Fides causatur duplicitate, scilicet quoad habitat a solo Deo, & quoad hoc, quia requiritur ad fidem, quod propontantur credibiliis ab angelis & hominibus, 1. q. IIII. 1. ad 1.

42 Quod proponenda credibilita, necessaria est a Deo immediate quibusdam, & aliis per angelos & predicatorum, sed quod assensum intrinsecum est a solo Deo; extrinsecum vero & insufficiens, scilicet proponendo & persuadendo, est etiam ab aliis, 22. q. 6. 1. c.

43 Informis causatur a Deo, cujus est donum, quoad substantiam; non autem quoad informitatem ejus, 22. q. 5. 2. ad 2. & q. 6. 2. o.

44 Ratio naturalis subfervit fidei; sicut naturalis inclinatio voluntatis subfervit charitati, 1. qu. 1. 8. ad 2. & qu. 2. 2. ad 1.

45 Fides signatur & nutritur per scientiam extrinsecum sanitum, sc. persuadendo, 1. q. 1. 2. b. item 22. q. 6. 1. ad 1.

46 Torum enim certissimum est, quod fides habet; ex quaenque enim parte ad fidem acceditur, omnis intellectus captivatur in obsequio Christi; nec mirum, cum etiam veritas creata cogat intellectum sibi assentire, 22. q. 174. 5. o.

47 Fides est necessaria, ut principium spiritualis vita, 22. q. 16. 1. ad 1.

48 Vita spiritualis attribuitur fidei, sicut in qua primo manifestatur, 12. q. 100. 3. ad 1.

49 Fides semper manet, in quantum est fundamentum spiritualis adiusticii, id est ratione cognitionis, non autem ratione enigmatis, 12. quæ. 67. 3. ad 3.

50 Puritas cordis est effodus fidei, 22. q. 7. 2. o.

51 Visio beata succedit fidei, 1. q. 12. 7. ad 1. & 12. qu. 4. 1. c.

item 22. q. 4. 2. b. item q. 5. 1. c.
 52 Fides ut facit aestimatio-
 nem de praemio, generat spem;
 de poenis autem generat timo-
 rem, 22. q. 7. 1. ad 2
 53 Timor servilis est effectus
 fidei informis; timor autem
 filialis est effectus fidei formatae,
 22. q. 7. 1. ad 2
 54 Per fidem Christi homo
 pertinet ad testamentum no-
 rum, 12. q. 106. 1. ad 3. item q.
 107. 1. ad 3
 55 Nullus unquam habuit
 gratiam Spiritus sancti, nisi per
 fidem Christi implicitam vel
 explicitam, propriam vel al-
 lianam, 12. qu. 98. 2. ad 2. &
 q. 106. 1. ad 2. & q. 107. 1. ad 3. &
 22. q. 2. 7. ad 3. & 3. q. 61. 3. c. ad
 2. & q. 68. 1. ad 1
 56 Per fidem formata mun-
 delatur a peccatis, virrute paf-
 fisionis Christi, 22. q. 7. 2. ad 2.
 & 3. qu. 49. 1. ad 5. item 5. ad 1.
 & q. 52. 6. c. item q. 68. 4. ad 3
 57 Sancti patres, dum adhuc
 hic viverent, liberari sunt per
 fidem Christi ab omni pecca-
 to, & a reatu pma actualium;
 non autem a reatu peccati o-
 riginalis, 3. q. 52. 5. ad 2. & 7.
 ad 1. & 8. ad 3
 58 Actus fidei potest esse me-
 ritorius, si sit informatus cha-
 ritate, 22. qu. 2. 9. 0. & 3. qu. 7.
 3. ad 2
 59 In fide, scientia, & op-
 nione sunt duo actus, scil. af-
 fensus, & actualis consideratio,
 & uterque in fide potest esse
 meritorius; non autem in sci-
 entia & opinione, sed tantum
 primus, 22. q. 2. 9. ad 2. item
 20. c.
 60 Meritum fidei consistit in
 hoc, quod homo ex obedi-
 entia Dei assentit illis quae non
 videt, 3. q. 7. 3. ad 2
 61 Fides percipit invisibilia
 Dei altiori modo, quod mul-
 ta, quam ratio naturalis ex-
 creteris in Deum procedens,
 22. q. 2. 3. ad 3
 62 Inclinat ad resistendum
 omnino contrario suo, 22. qu. 1.
 4. ad 3. item q. 2. 3. ad 2
 63 Dirigit intentionem res-
 pectu ultimi finis supernatura-
 lis; sed lumen naturalis ratio-
 nis, respectu aliquo boni con-

naturalis, 22. quæst. 10. 4. ad 2
 64 Proficerunt homines in
 fidei cognitione per temporum
 successionem, 22. quæst. 1. 7.
 ad 2
 65 Explicatio credendorum
 fieri per revelationem divinam,
 22. q. 2. 6. c.
 66 In iis qua ad subtilita-
 tem fidei pertinent, solent ha-
 retici fidem simpliciter de-
 pravare, 22. q. 2. 6. ad 2
 67 Ea quæ sunt fidei, non
 ignorantur omnino, sed imper-
 fecte cognoscuntur, 1. q. 12. 13.
 ad 3. item 22. q. 1. 4. ad 2. item
 1. item 5. ad 1
 68 Sunt visa in communis
 esse credibilitas, non autem in
 speciali, sed tantum sunt crea-
 dicta, 22. q. 1. 4. ad 2. item ad 3.
 item 5. ad 1 item q. 2. 9. ad 3. &
 q. 8. 4. ad 2
 69 Ad veritatem fidei perti-
 nent credititas cordis, & ex-
 terior fidei protestatio per ver-
 ba vel facta, quia omnia ope-
 ra virtutum, ut relata in Deum,
 sunt quedam protestationes fa-
 dei, 22. q. 124. 5. c.
 70 Fides nostra principaliter
 consistit in dubiis, scilicet in
 vera cognitione Dei, & in my-
 sterio incarnationis Christi,
 22. q. 174. 6. c. princ.
 71 Ea quæ sunt fidei, non
 contrariantur cognitioni natu-
 rali, nec e converso, 1. qu. 1.
 8. corp. fin. item qu. 2. 2. ad 1.
 item q. 30. 2. 1. o.
 72 Nulla manifestatio exclu-
 dit rationem fidei, nisi quia
 Deus per essentiam videtur, 22.
 q. 5. 1. o. item 7. q. 55. 5. ad 2
 73 Testimonium fidei nostra
 habemus ab hostibus, scilicet
 a Judais, & quasi in figura
 nobis representator quod cre-
 dimus, & ideo in suis ritibus
 tolerantur, 22. q. 10. 11. c.
 74 Nullus conetur demon-
 strare ea quae sunt fidei, 1. q. 32.
 1. cor. item q. 9. 6. 2. c.
 75 Rationes sanctorum de
 fide non sunt demonstrativa,
 sed persuadent non esse impos-
 sibile quod creditur, 1. qu. 1.
 8. c. ad 1. item q. 32. 1. o. item
 q. 46. 1. 2. c. item 22. q. 1. 5. ad 2.
 item q. 2. 1. c. ad 2. item 3. q. 55.
 5. ad 2

76 Rationes ad ea quae sunt
 fidei, non minuant meritum,
 nisi sint causa affectus, 22. q. 2.
 10. o. item 3. q. 55. 5. ad 3
 77 Apparentia non habent
 fidem, sed agnitionem, secun-
 dum Gregorianum, 22. q. 1. 4. 4. b.
 item c.

78 Omnes rationes contra fi-
 dem sunt derisibilis, quia non
 sunt secundum intentionem fa-
 cra Scriptura, 1. q. 1. 8. c. fin.

79 Fides compatitur motum
 dubitationis, non autem scientia
 vel intellectus, quia fides non
 assentit proprii eviden-
 tiām ob eā, sed ex imperio
 voluntatis, 1. q. 1. 5. ad 1. item
 22. q. 4. 8. ad 1

80 Fides per quam firmat
 tur fiducia, includit in verita-
 te, quod observantiam promis-
 torum; ideo est pars justitiae,
 sed veritas est in plus, 22. q. 80.
 ad 3

81 Est nobilis scientia quo-
 ad objecum, sed e converso
 quod modum cognoscendi,
 12. q. 76. 3. ad 1.

82 Fides, scientia, & op-
 nio possunt esse de eodem ma-
 terialiter simul, non autem se-
 condum idem; nisi in diversis,
 12. qu. 76. 3. corp. item 22. q. 1.
 5. o. & qu. 2. 4. ad 2. & qu. 5. 1.
 corp. fin.

83 Differentia inter fidem,
 opinionem, scientiam, du-
 bium, & nescientiam, 12. q.
 67. 3. cor. & 22. q. 1. 4. c. & 5.
 ad 4. item q. 2. 1. c.

84 Fides formata & infor-
 mis non differunt specie, 22.

q. 4. 4. o. item q. 19. 5. ad 1

85 Formata est fundamen-
 tum spiritualis aedificii, non
 autem informis, 12. q. 89. 2. ad
 2. & 22. q. 4. 7. ad 4. item 3. q.
 68. 4. ad 2

86 Nulla est vera virtus sine
 fide, 12. q. 62. 2. ad 1. item 22.
 q. 4. 7. c. fin. & q. 151. 1. ad 3

87 Informis adveniente char-
 itate, si formata, manens ca-
 dem numero, 22. q. 4. 4. o.

88 Est nobilior virtutibus
 moralibus, ratione objecti, sed
 e converso ratione modi, 3. q.
 7. 3. ad 1

89 Est prima omnium virtu-
 tum per se, sed per accidentes

90 posterior fortitudine & humi-
 litate, 12. q. 62. 4. o. item 22. q.
 4. 7. o. item q. 161. 7. ad 3

91 Est nobilior prudentia,

quæ tamen magis repugnat

peccato procedenti ex perver-
 sitate appetitus, 22. qu. 47. 13.
 ad 3

1 Fiducia dicitur a fide, &
 est spes futuri auxili, conce-
 pta ex dictis aliorum, vel ex
 iis quae sunt in se, vel in alio,
 22. q. 129. 6. o.

2 Importat spem ad magna,
 vel pertinet ad fidem certitudi-
 nem, 22. q. 4. 5. ad 4

3 Non est virtus proprie-
 sed conditio eius; ideo est
 pars integralis fortitudinis,
 non autem potentialis, 22. q.
 129. 6. ad 3

4 Fiducia importat robur
 spei, sed securitas importat
 perfectam quietem a timore,
 12. q. 129. 6. corp. ad 2. & ad 3.
 & 7. corp.

5 Spes dicitur fiducia, quia
 causatur ex ea, sicut motus
 appetitus causatur ex cogitatio-
 ne, 12. q. 40. 2. ad 2

6 Spes ut est virtus theolo-
 gica, facit confidere in Deo;
 sed fiducia facit confidere in
 se, tamen sub Deo, 12. qu.
 128. ad 2

7 Fiducia est idem quod ma-
 gnanimitas, 22. q. 128. c.

8 Principaliter pertinet ad
 magnanimitatem, & ex conse-
 quenti ad fortitudinem, sed fe-
 curitas e converso, 22. qu. 129.
 6. 7. o.

9 Fiducia circa idem oppo-
 nit desperationi, timori au-
 tem secundum contrarietatem
 objectorum, 22. q. 129. 6. ad 2

10 Fieri dupliciter, scilicet
 terminatio motus, & ipse mo-
 tus: primo modo fieri & fa-
 cillum esse sicut simul, nec dis-
 ferunt, nisi secundum ratio-
 nem; sed secundo modo dis-
 ferunt realiter; & fieri prius
 est tempore, quam factum es-
 se in permanentibus, non au-
 tem in successivis, 1. 45. 2. ad
 3. & qu. 46. 3. ad 2. & 3. qu. 33.
 3. ad 1. & ad 2. & qu. 75. 7. ad 2.
 & q. 78. 2. c.

11 Fieri in aliqua mensura
 loci vel temporis contingit
 O 3 du-

dupliciter, scilicet presupposita ea, ut in quolibet particuliari effectu, vel simul produgia, ut mundus, 1. q. 46. 3. ad 1.

3 De ratione mutationis est habere se alter nunc quam prius, non autem de ratione ipsius fieri, 1. q. 45. 2. ad 2.

4 Converti dicit tantum ordinem terminorum, sed fieri & mutari addit unitatem subjecti, 3. q. 75. 8. c.

5 Cum dicitur, hoc fit hoc, exprimit idemtitas subjecti; sed cum dicitur, ex hoc fit hoc, exprimit tantum ordo terminorum, 3. q. 75. 8. c.

6 Tunc res dicuntur fieri, quando innotescunt, 3. q. 13. 2. ad 1.

7 Illud quod fit, est, si fieri sumatur pro termino motu, non autem pro motu, 1. q. 45. 2. ad 3.

8 Figura est forma quanti, 1. q. 7. 3. ad 2. item 3. c.

9 Proprietas est tantum in corporeis, 3. q. 63. 2. d.

10 Nullum actionis vel passionis est principium, 22. qu. 96. 3. ad 1.

11 Identitas specifica non sumitur ex identitate figurae, sed ex generatione similiis in specie, 3. q. 74. 3. ad 2.

12 Diversa figurae legales in templo fuerunt instituta ad significandum Christum, propter imperfectionem earum, 12. q. 10. 4. ad 6.

13 Filiatio est tantum exercitus a generante, & completi in specie generantis, 1. q. 27. 2. 4. c. item 3. q. 32. 3. c.

14 Paternitas, maternitas, & filiatio convenient tantum viventibus, & praecipue animalibus, 3. qu. 32. 3. cor. & q. 35. 3. ad 1.

15 Ad hoc quod natum ex alio materialiter sit filius, oportet quod in similitudine speciei producatur, 3. qu. 32. 3. c.

16 Filiatio & adoptione convenient tantum persona, sed creaturam esse, subiectio & service, convenient etiam naturae, 3. qu. 23. 4. o. & q. 34. 1. ad 2. q. 35. 5. c.

17 Pater dat filio tria, scilicet

esse, nutrimentum, & instrumentum, 12. q. 100. 5. ad 4. & 22. q. 101. 1. c. item q. 102. 1. c. & q. 106. 1. c. & 6. ad 1.

18 Filius amittit hereditatem propter peccatum parentis, in criminis laesa maiestatis, 22. q. 108. 4. ad 2.

19 Filiatio est in Divinis, 1. q. 27. 2. o. & q. 42. 4. c.

20 In Divinis non potest esse nisi unus Filius, 1. q. 27. 5. ad 3. item q. 43. 6. o.

21 Eadem proprietas, scilicet nativitas, signatur per omnia nomina Filii Dei, sed diversis rationibus, 1. quæst. 14. 2. ad 3.

22 Nomina propria Filii Dei sunt quatuor, scilicet filius, splendor, imago, & verbum, 1. q. 34. 2. ad 3. & q. 42. 2. ad 1.

23 Ea quæ sunt hominis, dicuntur de Filio Dei, & e converso, 1. q. 43. 7. ad 1. & 3. q. 3. 6. ad 3. item q. 9. 1. ad 3. item q. 10. 1. ad 3. & q. 16. 4. 5. 8. corp. & q. 20. 2. o.

24 Filius Dei est verus Deus, 1. q. 27. 1. c. fin. item q. 41. 3. o. item q. 3. 43. 4. o.

25 Non est quid principiatum, nec effectus, nec de se non ens, 1. q. 33. 1. ad 2. item q. 42. 3. o.

26 Non est factus, nec operatus, 1. q. 41. 3. c.

27 In Christo est tantum una filiatio secundum rem, scilicet aeterna ad Patrem, & alia secundum rationem, & temporalis ad Matrem, 1. quæst.

28 Christus ex reali relatione Marris ad eum est realiter filius eius, 3. q. 25. 5. c.

29 Tater est major Filio, rationationis, que auctoritate dicit, non autem ratione dicit, sed Filius nullo modo est minor Patre, 1. q. 33. 1. ad 2. item q. 42. 4. ad 1.

30 Tunc invisibiliter Filius Dei cuique mittitur, cum a quoquā cognoscitur, atque percipitur, secundum Augustinum; percipio autem experimentalem quandam notitiam significat; & hæc proprie dicit sapientia, quasi sapientia scientia, 1. q. 42. 5. ad 2. & ad 1.

&

1. ad 1. & ad 2.

19 Ad habendum Filium Dei in se requirit cognitione, non quidem actualis, sed habitualis, non qualibet, sed quæ prorumpat in affectum amoris, 1. q. 43. 5. ad 2. & ad 3.

20 Aliquis dicitur filius Dei quintupliciter, secundum quintuplicem similitudinem, scilicet nature, vestigii, imaginis, gratiae, & glorie, 1. quæst. 13. 3. c.

21 Fingens quod nihil significat, impunitur, & non cum refert ad aliquam significacionem, 22. q. 11. 1. ad 2.

22 Finis causalitas est prima omnium, 1. quæst. 5. 4. c. item 12. q. 1. 2. c.

23 Finis cuiuslibet rei est operatio eius propria, vel ad quod per eam venit, 12. q. 47. 3. c. ad 3. item 4. ad 1. item qu. 56. 1. c.

24 Finis etsi sit postremus in excusione, est tamen primus in intentione agentis, & sic habet rationem causæ, 12. q. 1. 1. ad 1. item 3. ad 2. item 4. corp. item q. 18. 7. ad 3. item q. 20. 1. ad 2. & qu. 21. 1. 2. corp. item qu. 84. 2. corp. item 23. qu. 189. 1. ad 5. item 3. q. 61. 3. ad 1. & q. 62. 6. c.

25 Omnia quæ sunt unius generis, convenient in communione finis illius generis, 12. qu. 1. 5. c.

26 In finibus non itur in infinitum, 12. q. 1. 4. o.

27 Finis non est causa nisi secundum quod moveret efficientem, 12. q. 1. 1. ad 1.

28 Dicitur dupliciter, scilicet id propter quod est aliquid, & bonum complective supervenientis, ut delestat, 12. q. 33. 4. c.

29 Duplex, scilicet proximus, & remotus vel ultimus, 12. q. 12. 2. c. & qu. 21. 1. ad 2. item 22. q. 21. 7. c. item q. 123. 7. c.

30 Duplex, scilicet naturalis, & supernaturalis, 1. q. 23. 1. c. item 12. q. 109. 5. ad 3.

31 Duplex, scilicet imaginarius, & deliberatus, 12. quæst. 1. 1. ad 3.

32 Duplex, scilicet præpot-

tionatus, & non proportionatus ei, quod est ad finem: primus est perfectio inherens, non autem secundus, nisi secundum similitudinem, quia est aliquid subsistens, scilicet bonitas Dei, 1. q. 23. 1. c. item q. 25. 5. c. fin. item qu. 62. 4. c. item q. 63. 2. o. item q. 103. 2. o.

33 Duplex, scilicet finis cuius, id est in quo est ratio boni, & finis quo, id est alius vel adeptio eius, 1. qu. 26. 3. ad 2. item 12. q. 1. 8. c. item q. 2. 7. o. item q. 3. 1. c. 8. ad 2. item q. 5. 2. c. item q. 11. 3. ad 3. & q. 16. 3. c. & q. 34. 1. c. fin.

34 Duplex, scilicet operis, & operantis, 22. q. 14. 6. ad 1.

35 Duplex, scilicet interior, ut operatio, & exterior, id est obiectum operationis, 12. q. 13. 4. c.

36 Duplex, scilicet principalius intentus, & cui aliquid est utile, primo modo finis est nobilior iis quæ sunt ad finem, non autem secundo modo, 21. q. 11. 5. c. ad 3.

37 Tripliçiter acquiritur, scilicet forma, ut operatum, & ut possesum, 1. q. 103. 2. ad 1. item ad 2.

38 Dupliciter habetur, scilicet perfecte, id est realiter, & imperfecte, id est intentionaliter, 12. q. 11. 4. c. ad 1. & q. 16. 4. c. & q. 62. 6. c.

39 Cognitio finis duplex, scilicet perfecta, id est sub ratione finis, & imperfecta, id est ejus quod est finis materialiter tantum; prima convenient tantum natura rationali; secunda vero convenient etiam brutis, 1. q. 59. 1. c. item 12. q. 6. 2. c. & q. 11. 2. c.

40 + Impossible est, quod aliqua operatio voluntatis habeat rationem ultimi finis, 1. q. 26. 2. ad 2. item 12. q. 1. 1. ad 2. item q. 3. 4. ad 2. item q. 19. 1. ad 2.

41 Finis ultimus creature rationalis est visio Divinae essentiae, 12. q. 3. 4. c. & 22. q. 167. 1. ad 1.

42 Ultimus finis dicitur dupliçiter, scilicet ultimus simpliciter, id est Deus, & ultimus in genere operationum, id est beatitudine, 12. q. 1. 1. ad 2. fin.

o 4 22 t

22 Res naturales diriguntur a Deo ad finem boni, & creature rationales ad ultimum finem, i. qu. 103. i. c. & 32. q. 5.5. ad 2

23 Voluntas non est ad operis respectu ultimi finis, 12. q. 5. 4. ad 2

24 Est ipsius finis tantum, 12. q. 8. 2. c.

25 Idem actus voluntatis est eorum quae sunt ad finem, & ipsius finis, ut ratio, non autem absolute, 12. qu. 8. 3. c. & q. 13. 4. c.

26 Voluntas ut potentia, est eorum quae sunt ad finem, sed ut actus, est tantum ipsius finis, 12. q. 8. 2. o.

27 Voluntas non potest summi ferri in plures ultimos fines, 12. q. 1. 5. o. & q. 12. 2. ad 1. & q. 1. 3. ad 3

28 Ultimus finis dicitur duplicitate, scilicet simpliciter, id est res possesta, & quo ad aliquid, scilicet possesto, vel adeprio, vel fruitio rei, 12. q. 2. 7. c.

29 + Impossibile est quod anima vel aliquid eius sit ultimus finis, nisi secundo modo, 12. q. 2. 7. c.

30 Quicquid facit homo, agit propter finem, etiam agendo actionem, quae est ultimus finis, 12. q. 1. ad 2

31 Homo non habet ultimum finem sicut in vita sicut alia animalia, quia finis est supra naturam eius, 12. q. 5. 5. ad 2. & q. 91. 4. o. item q. 109. 3. ad 3

32 Omnes homines habent eundem ultimum finem formaler, non autem materialiter, 12. q. 1. 5. c. item 7. o.

33 Ad connaturalem finem ultimum hominis, scilicet bene vivere totum, ordinantur primo consilium, secundo iudicium, & ultimo & immediate praeceptum; sed proximus finis consilii est inventio agendorum, & iudicium certitudo, 12. q. 51. 2. ad 2

34 Omnia rerum est unus ultimus finis cuius, scilicet Deus, non autem finis quo, 1. q. 103. 2. o. item 12. q. 1. 8. o. & q. 3. 8. ad 2

35 Quilibet res tendit in finem ultimum, per propriam operationem, i. q. 62. 4. c. item 12. q. 21. 1. ad 3

36 Deus est ultimus finis humanae voluntatis, 22. q. 132. 2. c. & q. 184. 1. c.

37 Ultimus finis cuiuslibet rei est assimilatio Deo, i. q. 44. 4. ad 3. item 12. qu. 1. 8. c. item 9. 2. 5. ad 3

38 Finis spiritualis vita est quod homo uniatur Deo, quod fit per charitatem, & ad hoc ordinantur sicut ad finem omnia quae pertinent ad spiritualia vitam, 22. qu. 44. 4. c.

39 + Charitas est finis omnium virtutum, 22. qu. 3. 2. ad 1.

item q. 21. 8. ad 3

40 Est finis praecepti, 22. q. 23. 4. ad 1. item q. 44. 1. c.

41 Finis cuiuslibet virtutis moralis ei praestitutus a ratione naturali est conformari rationi, 12. q. 66. 3. ad 3. & 22. q. 47. 6. 7. c.

42 Eleccio finis proximi est actus virtutis moralis principaliter, sed prudentia originaliter, 12. q. 56. 4. ad 4

43 Ea quae sunt ad finem, sunt necessaria, quando fineis non potest haberi finis, non autem alterius, i. q. 19. 3. corp. & q. 82. 1. c. & q. 119. 4. o. item 12. q. 3. 6. ad 2. item q. 10. 2. ad 3. item q. 13. 6. ad 2. & q. 16. 6. ad 1. & 22. q. 187. 3. c.

44 Necesse est ordinari finis ad finem sumitur ex ipso fine, 12. princ. item q. 102. 2. corp.

45 Finis est de ratione eorum quae sunt ad finem, 12. princ. item q. 1. 3. c.

46 Quae sunt ad finem, oportet sumere bonitatem & modum a fine proximo, 12. q. 95. 3. c. & q. 101. 1. c. & 22. q. 27. 6. c. & q. 33. 2. c. item 6. corp. ad 3. item q. 87. 2. ad 3. item q. 123. 7. o. item q. 141. 6. c. ad 1

47 Quanto aliquod efficacius ordinatur ad finem, tanto est melius, 22. q. 152. 5. c.

48 Dignitas eorum quae sunt ad finem praecipue ex fine consideratur, 12. princ. 22. qu. 374. 2. c.

49 Finis semper excellit rem, quae est ad finem, 22. q. 62. 5. c.

50 Finis & ea quae sunt ad finem, debent esse conformia secundum proportionem, non autem secundum genus, 12. q. 96. 1. c. & q. 102. 1. c.

51 Finis queritur in infinitum, non autem in ea quae sunt ad finem, sed secundum proportionem ad finem, 22. q. 27. 6. c. & q. 184. 1. c.

52 Comparatur ad ea quae sunt ad finem, sicut materia ad formam, 12. qu. 4. 4. c. & q. 5. 7. c.

53 Comparatur ad ea quae sunt ad finem, sicut ratio formalis ad objectum, & sicut principia ad conclusiones, i. q. 47. 1. ad 3. & q. 82. 1. c. & 22. q. 8. 3. c. & q. 12. 4. c. ad 2. & q. 19. 7. c. ad 1. & 10. o. & q. 102. 2. c. & 22. q. 7. 4. 11. c.

54 In finibus est ordo sicut in agentibus, quia utroque secundum genus dependet a principali, i. q. 116. c.

55 Unum undique ordinatur ad finem per actum suum, 12. q. 21. 1. ad 3

56 In omnibus potentius vel arbitris ordinatis, vel potentiis ordinatis circa finem, ordinat aliarum artium vel potentiarum ad proprium finem, 12. qu. 9. 1. c. & q. 65. 3. ad 2

57 Ex necessitate inheret fini, i. q. 82. 1. c.

58 Ad rectam voluntatem requiruntur duo, sc. debitus finis, & quod ea quae sunt ad finem proportionentur ei, 22. q. 49. 7. c. & q. 51. 1. ad 1. item q. 55. 1. 4. c. & q. 64. 7. corp. & q. 69. 2. c.

59 Actiones ludicrae non ordinant ad aliquem finem extrinsecum, sed ad bonum laudentis, inquantum delestant, vel requiem praestant, i. q. 9. 1. 6. ad 1

60 Finis particularis ordinatur ad finem communem, 12. q. 19. 10. c. & q. 21. 2. ad 2

61 Ordinari aliquid ad finem contingit duplicitate, scilicet per se, & per accidens, i. qu. 216. 1. o.

62 Aliquid ordinatur ad finem duplicitate, sc. necessario, & ad bene esse, i. q. 1. 2. c.

63 Quod est ad finem, est duplex, sc. coniunctum ei, ut duplicito, & distans ut mortuus;

primum maner cum fine, non autem secundum, 12. q. 4. 4. ad 3

64 Ad unum finem ordinatur tantum unum medium, si sit sufficiens, i. qu. 47. 1. ad 3. & qu. 102. 3. ad 1. & 12. qu. 102. 3. ad 1

65 Ea quae sunt ad finem, in quantum huiusmodi, non sunt volita, nisi propter finem, i. q. 8. 2. c. ad 2. & 3. c.

66 Oportet quod qualibet voluntas habeat aliquem finem, quem naturaliter velit, cuius contrarium non possit velle, i. q. 81. 1. 2. o.

67 Finis moralis accedit fini naturae, & e converto, 12. q. 1. 3. ad 3

68 Qualis est quilibet naturali qualitate animae vel corporis, vel qualitate superveniente, talis finis videtur ei, i. q. 83. 1. ad 5. & 12. q. 2. corp. ad 2. & q. 10. 3. c. ad 2

69 Voluntas respicit finem tripliciter, primo absolute, secundo ut in quo quietescit, tertio ut terminum eorum quae ordinantur in finem; primum est velle, secundum frol, tertium est intentio, 12. qu. 8. 8. princ. item q. 12. 1. ad 4. item 5. ad 2

70 Ex necessitate inheret fini, i. q. 82. 1. 2. c.

71 Ad rectam voluntatem requiruntur duo, sc. debitus finis, & quod ea quae sunt ad finem proportionentur ei, 22. q. 49. 7. c. & q. 51. 1. ad 1. item q. 55. 1. 4. c. & q. 64. 7. corp. & q. 69. 2. c.

72 Actiones hominis convenient agere propter finem, quia omnes actiones humanae sunt propter finem, 12. q. 1. 1. o.

73 Actiones hominis alii intenti non sunt proprie actiones humanae, quia non procedunt ex deliberatione rationis, quae est principium humanorum actionum, & ideo habent quasi finem imaginatum, non autem per rationem praefatam, 12. q. 1. 1. c. ad 3

74 Homo operationes naturali & animali ordinatur in finem ab alio, sed operatione humana ordinatur a seipso in finem, 12. q. 1. 1. c.

74 Aliquid ordinatur in finem dupliciter, scilicet vel proprie- tanquam seipsum movens ad finem, & sic sola creatura rationalis ordinatur in finem; vel communiter, tanquam motum ab alio, & sic bruta animalia ordinantur in finem, 1. q. 6. 1. ad 2. 12. q. 1. 2. o.

75 Omnis peccans mortaliter constitutus sibi necessario aliun finem, quam Deum, 12. q. 1. 7. ad 1. & q. 89. 1. ad 3. & 22. q. 45. 1. ad 1.

Firmamentum a Deo creatum, id est colum stellarum, est suprae sphera secundum Aristotelem, non autem secundum astrologos modernos, 1. quæst. 68. 1. 2. 3. o. & qu. 78. ad 3.

Flumina quatuor videntur oriri ex diversis locis, quia intrant sub terra, sicut multa alia, sed primo oriuntur a mari, immediate vero a fonte paradisi, scilicet Phylon, Gion, Tigris, & Euphrates, 1. q. 102. 1. ad 2.

Fluxus maris est per impressionem lunæ, non autem per aliquam formam aquæ, 1. q. 105. 6. ad 1. & qu. 110. 3. ad 1. & 22. q. 2. 3. c.

2 Fomes est inordinata, & habitualis concupiscentia appetitus sensitivi, 12. quæst. 82. 3. o. & 1. quæst. 15. 2. c. & qu. 20. 3. c.

3 Ut poena inflata a Deo, dicitur lex, non autem ut inclinar ad malum, 12. q. 91. 6. o. & 93. 3. ad 1.

3 Effectus somnis duplex, scilicet, inclinatio ad malum, & difficultas ad bonum, 3. q. 27. 3. c.

4 Fomes peccati non sicut in Christo, 3. q. 15. 2. o. & 3. c. & 4. c. ad 3. & q. 18. 2. ad 3. & qu. 27. 3. c. ad 1.

Fontes quinque, secundum quinque genera substantiarum, scilicet natura corporis celestis, ignis, aeris, aquæ, & terræ, 1. q. 66. 2. o.

3 Omne illud quo aliquid primo operatur, est forma eius, 1. q. 76. 1. corp.

3 Omnis forma vel est ipsa natura rei, ut in simplicibus,

vel constituit naturam rei, ut in compositis, 3. q. 13. 1. c.
3 † In simplicibus & immaterialibus idem est forma, & id cuius est forma, 1. q. 39. 1. ad 2.

4 De ratione formæ est, quod sit in eo cuius est forma, 1. q. 40. 1. c.

5 † Formæ non locantur in genere, nec in specie, sed composta, 1. q. 76. 1. ad 3.

6 Forma generati non est finis seu terminus generationis, nisi ut est similitudo gerentis, 1. q. 44. 4. ad 2. item 1. q. 171. 6. c.

7 Omnis forma de se est communicabilis, 1. q. 3. 2. ad 3. item 1. q. 7. 1. c. n.

8 Omnis forma existens in supposito, per quod individuat, est communis multis secundum rem, vel secundum rationem, non autem formæ subsistentes, 1. q. 13. 9. c.

9 Distinctio formarum duplex, scilicet specifica secundum diversitatem objectorum, & numeralis, secundum diversitatem subjecti, 22. quæst. 24. 2. c.

10 Formæ distinguuntur secundum diversa principia aetiva, 1. q. 54. 2. c.

11 Forma separata non multiplicatur numeraliter, 1. q. 41. 6. c. item q. 50. 4. c. item q. 75. 7. c.

12 Est variabilis terminativa, sed est invariabilis subiectiva, 1. q. 9. 2. ad 3. item q. 16. 8. c. fi. item 12. q. 153. 3. c.

13 Substantialis forma, quae requirit diversitatem in partibus corporis, sicut est anima, & propriæ animalium perfectorum, non æqualeiter se habet ad totum & ad partes, unde non dividitur per accidentem, per divisionem quantitatis, 1. q. 76. 8. c.

14 Forma substantialis totius non superadditur partibus, scilicet materia, & forma, sicut forma domus partibus integralibus eius, sed est totum complectens materiam, & formam, 1. q. 76. 8. corp.

15 Non est possibile eandem for-

FO
formam numero esse diversarum specierum, 1. quæst. 118. 2. ad 2.

16 Forma substantialis, & accidentalis sunt actus, & faciunt aliquid in actu, sed subjectum formæ substantialis est ens in potentia tantum, quia actualitas prius est in forma, quam in materia, quæ est proper formam; subjectum autem formæ accidentalis est ens actu, cui prius convenientia, quam formæ accidentalis, quæ est proper subjectum, 1. qu. 66. 1. 2. c. item 9. 76. 4. c. item q. 77. 6. c.

17 Forma unius materiae dicatur species plurius secundum ordinem tantum, totum, colligatarum compositionis, alteratarum autem missio, 1. q. 66. 2. c.

18 Forma incompositibile in eodem supposito faciunt propositionem in materia remota, compositibilis autem in materia contingenti, vel naturali, 3. q. 15. 1. ad 1.

19 Forma omnia simplex, vel non subsistens non potest esse subjectum ex quo vel in quo, sed subjectum de quo & circa quod, 1. qu. 13. 12. ad 2. item 9. 29. 1. 2. o. item 3. ad 3. item q. 10. 1. ad 3. item qu. 54. 3. ad 2. item q. 77. 1. ad 6.

20 Plures formæ ejusdem generis non posunt simul esse in eodem subjecto, 1. qu. 65. 4. c. ad 1.

21 † Eiusdem speciei non possunt esse simul in eodem subiecto, 3. q. 35. 5. c.

22 Nulla forma naturalis potest esse simul in eodem subiecto cum actu forma contraria, sicut habitus anima cum actu contrarii habitus, 12. q. 63. 2. ad 3. item q. 71. 4. o.

23 Forma completa est in subiecto, secundum conditionem subiecti, non autem virtus instrumentalis, sed magis secundum conditionem principali agentis, 3. q. 63. 5. ad 2.

24 Nulla forma removet a materia potentiam ad alias formas, 1. q. 66. 2. corp.

25 Impletus totam potentiam materiæ est inseparabi-

FO
lis a materia, non autem aliae, 22. q. 24. 11. c.

26 Quanto est nobilior, tanto magis dominatur materia, & minus ei immarginatur, & magis eam sua virtute excedit, 1. q. 76. 1. corp.

27 Non excedit proportionem materiæ, sed sunt ejusdem generis, 22. q. 24. 3. ad 2.

28 Materia prima est una per remotionem omnis formæ, non autem per unam formam, 1. q. 16. 7. ad 2.

29 Materia est proper formam, 1. q. 47. 1. 2. c. item q. 65. 2. c. item q. 70. 3. c. item q. 76. 5. c. princ. item qu. 77. 6. c. & q. 84. 4. c. item q. 85. 3. ad 4. item q. 89. 1. c. item q. 91. 3. c. item q. 96. 5. c. item qu. 105. 5. c. item 12. q. 2. 5. corp.

30 Forma finitur per materiam, in quantum communitas eius contrahitur per materiam ad hoc individuum, & e converso, in quantum potentialitas eius determinatur ad unam speciem, 1. qu. 7. 1. corp. item q. 44. 2. corp. fin.

31 † Materia multiplicatur per adventum formæ, 1. q. 29. 2. ad 5.

32 Recipit formam, ut secundum ipsam constituitur in esse alius speciei, non autem intellectus; sed secundum rationem formæ, 1. q. 50. 2. ad 2.

33 † Omne illud per quod materia efficit propriæ huius formæ, se tenter ex parte materiæ, ut dispositiones & remotiones impedimentorum, 1. q. 86. 2. ad 1. item qu. 87. 1. o. item 12. q. 2. 5. c. item 22. q. 27. 3. corp. princ.

34 Informitas materiæ duplex, scilicet carentia omnis formæ, & carentia triplicis pulchritudinis, scilicet lucis, visibilitatis, & plantarum; prima præcessi formationem naturæ tantum secundum Augustinum, secunda vero etiam duratione, secundum alios, 1. q. 66. 4. corp. ad 4. item qu. 69. 1. 2. c. item q. 74. 2. c.

35 Materia cognoscitur tantum duplicitate, scilicet per

analogiam ad formam, & ut perfectio est per eam, 1. q. 15. 3. ad 3.

36 Inquantum est nuda, se habet indifferenter ad omnes formas, sed determinatur per agens, 1. q. 66. 2. c.

37 Nihil est sua materia, nec suum efficiens, sed aliquid est sua forma ut in simplicibus, 1. q. 39. 2. ad 5.

38 Forma ut est in materia, est prior ea via naturae, & posterior via generationis, sed ut est in agente, est omni modo prior, 12. q. 20. 1. ad 3. item q. 4. 2. c.

39 Non latitat, contra Anaxagoram, nec est totaliter ab ideis contra Platonem, nec ab intelligentia, contra Avicennam, sed educitur de potentia materiarum ab agente naturali secundum Aristotelem, 1. q. 45. 8. c. & q. 65. 4. c. & q. 91. 2. c. & q. 110. 2. c. & q. 63. 1. c.

40 † Inchoatio formarum improbatur, 3. q. 32. 4. c. ad 3.

41 † Quamlibet formam sequitur aliqua inclinatio, qua est appetitus rei habentis illam formam, 1. q. 80. 1. c.

42 Forme substantes non habent causam aliam formam, nec causam agentem, per transformationem materiarum de potentia ad actum, sed producent totam substantiam, 1. q. 62. 1. ad 2.

43 Omnes forme, & motus in ipsis interioribus sunt a formis, qui sunt in intellectu aliquo intelligentiae, 1. q. 65. 4. c. ad 2.

44 Materia non fuit creata sub una forma, sed sub diversis, 1. q. 66. 1. c.

45 Una forma non fit alia per continuam generationem, 1. q. 118. 2. ad 2.

46 Formarum quædam sunt ab agente corporali, secundum perfectam rationem, & perfectum esse formæ eius, quædam primo tantummodo, quædam neutrò modo. Primum, celsante actione agentis, usque ad corruptionem, secunda parum, tertiæ nihil, 1. q. 67. 2. ad 1.

47 Nulla forma corruptitur, nisi per actionem contraria, vel per corruptionem subjecti, vel per defectum causa, 12. q. 53. 1. c.

48 Dicitur corrupti, per se, per suum contrarium, sed per accidentem per corruptionem sui subjecti, 12. q. 53. 1. c.

49 Introductio unius forma est expulsio alterius, & e converso, 1. q. 40. 4. ad 2.

50 Intensio forma & perfectionis est per accessionem ad primum, sed intensio defectus, & privationis est per recessionem a primo, 1. q. 49. 3. ad 3. & 12. q. 22. 2. ad 1.

51 † Intensio & remissio formarum nunquam causat differentiationem speciei, sed quandoque consequitur eam, 12. q. 72. 8. ad 1.

52 Magis & minus ex formis diversorum gradum diversificant speciem, non autem secundum intentionem graduum ejusdem formæ, 1. q. 50. 4. ad 2. & 12. q. 18. 11. ad 1. & q. 60. 2. ad 3. & q. 72. 8. ad 1.

53 Perfectio formæ duplex, scilicet secundum speciem, & secundum subiectum. Secundum primam formam dicitur magna, secundum secundam vero dicitur magis, 12. q. 52. 1. c. princ. & q. 66. 1. c.

54 Forma dupliciter recipit magis, & minus, scilicet in concreto tantum, si sit simplex & una, ut lux, vel in concreto & abstracto, si importet in ratione sua proportionem multorum ordinatorum ad unum, ut morus, sanitas, & pulchritudo, 12. q. 52. 1. c. & q. 51. 2. ad 3.

55 Nulla forma substantialis suscipit magis vel minus, 1. q. 76. 4. ad 4. & q. 93. 3. ad 3. & q. 118. 2. ad 2. & 12. q. 52. 1. c. & q. 75. 7. c.

56 Forma rei per se existens ad duo potest esse, scilicet ut exemplar & ut principium cognitionis, 1. q. 51. 1. c.

57 Verbum Dei est forma exemplaris, non autem forma quæ est pars compositi, 1. q. 4. 8. ad 2.

58 Forma substantialis est perfectio totius, & cuilibet partis eius, non autem qualibet forma accidentalis, 1. q. 76. 8. c.

59 Unitus immediate materia, 1. q. 76. 6. 7. c.

60 † Non est possibile plures formas substanciales simul esse in eadem corpore, 1. q. 76. 3. c. & 4. 2. o.

61 † Forma missionis non est substancialis, sed est accidentis; scilicet qualitas, 1. q. 76. 4. ad 4.

62 Nulla forma rei corporalis, præter animam rationalem, est perpetua, 1. q. 81. 6. c.

63 Eadem forma est, qua eam est ignis, corpus, & substance, 3. q. 75. 6. ad 2.

64 † Forma accidentalis non habet potentiam activam, sed est potentia compositi, ut calor ignis, 1. q. 77. 1. ad 3.

65 Omnis forma separata a materia est intellectualis, 1. q. 66. 2. c. fin. & q. 110. 1. c. & 3. q. 75. 6. c.

66 Omnes forme intelligentes sunt unius generis, 1. q. 85. 4. c.

67 Formæ, id est species intelligentiæ nostri, non cœlant a formis immaterialibus, sed a rebus sensibilibus, 1. q. 84. 4. 6. o.

68 Forma intellectus respectu cuius est individua, sed respectu cuius cuius est similitudine, est universalis, 1. q. 76. 2. ad 3.

69 Intellectus recipit formam, ut formam simpliciter, non individuando eam, quia in eo habet esse universale; sed materia recipit formam individualiter tantum, 1. q. 75. 5. ad 1.

70 Intellectus cuius forma est a re, perficitur a re, & a similitudine. Si autem non habet a re, perficitur a similitudine. Si vero non differt a similitudine, a nullo perficitur, 1. q. 51. 14. 2. ad 2. & ad 3. & 5. ad 2. item ad 3.

71 Judicium quodam formam judicari, pertinet ad justitiam distributivam tantum, 12. q. 63. 6. ad 2.

72 Forma sacramentalis tradita sunt Apostolis a Christo, 3. q. 72. 4. ad 1.

Formica reponit grana, imminente pluvia, 22. q. 172. 1. ad 3.

73 Fornicatio prohibetur specialiter simul cum ceremoniis legis ab Apostolis, quia gentiles non reputabant eam esse peccatum, 12. q. 103. 4. ad 3. & 22. q. 154. 2. ad 1.

74 Omne peccatum dicitur fornicatio large, 22. quæst. 152. 2. corp. ad 3. & 4. q. 39. 6. ad 2.

75 Et major peccatum iis quæ sunt contra bona exteriora, & minus iis quæ sunt contra Deum, vel contra performance proximi, 22. q. 154. 3. o.

76 Cum nullus sit obstitutus fidem ei servare, qui eam violaverit, viro conceditur iuxta Domini verba uxorem fornicationis causa repudiare, sup. q. 62. 1. o.

77 Si uxorem adulteram posset adulterium committi, non tenetur vir illam ex pracepto relinquare, si minus, tenetur, ne peccato consentire videatur, suppl. q. 62. 2. o.

78 Vir potest quantum ad torum tantum uxorem fornicariam dimittere, quantum vero ad torum, & cohabitationem simul, non potest eam repudiare, nisi iudicio ecclesiæ, suppl. q. 62. 3. o.

79 In causa divorciij vir & uxor ad paria quidem iudicantur, ita ut idem sit licitum & illicitum uni quod alteri. Sed quantum ad bonum proli, plus peccat vir adultera, quam vir moechus, suppl. q. 62. 4. corp.

80 Non potest efficere adulterium, quin semper veruna conjugium remaneat; ob id non licet uni altero superfite ad alias nuptias evolare, ratione adulterii, suppl. q. 62. 5. o.

81 Potest vir uxorem causa adulterii dimissam revocare, si emendata possentiam de peccato egerit, secus non potest. quenadmodum nec retinere a peccato desistere nolentem, suppl. q. 62. 6. c.

1 Fortitudo est virtus specialis, secundum quod est circa pericula, sed est conditio omnis virtutis, secundum quod dicit firmitatem animi absolute, 12. q. 61. 3. 4.o. item 21. q. 58. 8. ad 2. item qu. 123. 2. o. item 3. ad 1. item 13. c.

2 Est virtus tollens impedimenta, quae repellunt voluntatem ab eo quod est secundum rationem, propter difficile, 22. q. 123. 1.o. item 3.4.5. corp. item 9.124.3.c.

3 Non habet partes subiectivas, nec dividitur in multis species, quia est circa materia valide speciale, 22. qu. 128. corp. princ.

4 Propria materia fortitudinis sunt timores & audaciae, in maximis terribilibus, 1. q. 59. 4. ad 3. item 22. qu. 128. 1. corp.

5 Est immediate circa timores & audacias, mediate vero circa obiecta horum, scilicet circa pericula, & labores, 22. q. 123. 3. ad 2. item q. 129. 1. ad 2. item q. 125. 2. ad 3.

6 Est principaliter circa timores, secundario autem circa audacias, 1. q. 21. 1. ad 1. item q. 95. 3. ad 2. item 12. q. 60. 4. b. corp. item 22. qu. 123. 3.0. item 6. corp. item 9.126. 2. corp. item q. 137. 1. corp. item q. 141. 3. c. ad 3.

7 Non est circa spem, nisi secundum quod spes conneatur audacia, 22. q. 123. 3. ad 3. item q. 125. 2. ad 3.

8 Est praecipue circa timores mortis, 12. q. 61. 3. corp. item 22. q. 123. 4.0. item 11.12. c. item q. 125. 2. c. item q. 128. c. item q. 120. 5. c.

9 Principaliter est circa molestias mortis, secundario autem circa quacunque alias molestias, 22. q. 123. 4. ad 1. & q. 124. 4. ad 1.

10 Est maxime circa repentina, quoad manifestacionem habitus, non autem quoad electionem, 22. q. 123. 9. o.

11 Est maxime circa timores mortis in bello communi, vel particulari, 22. q. 123. 5. o. item q. 124.2.c.item q. 121.5. c.

12 * Est circa difficultora,

non autem circa meliora, quam justitia, quae in bello & in pace utilis est, non autem fortitudo, sed tantum in bello, 22. q. 58.11. c. ad 3

13 Perferre, secundum quod dicit actum fortitudinis, non dicit immobilitatem, sed elecione immorandi contra immoderatum timorem, sicut charitas contra odium, mansuetudo contra iram, & patientia contra tristitiam, 12. q. 66. 4. ad 2

14 Fortitudo moderator timorem, patientia, & perseverantia tristitiam, sed mansuetudo iram, 22. q. 136. 2. c. ad 1

15 Quicunque est fortis, est patiens, & non est converso, quia patientia est quedam fortitudinis pars, 12. q. 66. 4. ad 2

16 Fortitudo sustinet pericula mortis, sed patientia sustinet quacunque mala, 22. q. 128. ad 4. item q. 136. 4. ad 1

17 Fortitudo est principalius circa timores; secundario autem circa tristitias. Patientia vero est et converso, 22. qu. 136. 4. ad 2

18 * Est principalior magnanimitate, 22. q. 129. 5. c. ad 3

19 Fortitudo firmat contra mala, sed magnanimitas in prosecutione bonorum, 22. q. 129. 5. ad 1. item 6.ad 2

20 Partes potentiales fortitudinis sunt sex, scilicet magnanimitas, fiducia, securitas, magnificientia, constantia, tolerantia, id est patientia, & firmitas, id est perseverantia, 22. q. 128. 0. item q. 129. 5. o. & q. 134. 4.0. item q. 112.6.4.0. item q. 161. 4. ad 3

21 Fiducia, magnificientia, patientia, & perseverantia circa materiam fortitudinis sunt partes eius integrales. Sed sunt partes potentiales & virtutes per se distinctae a fortitudine, secundum quod sunt circa alias materias, 22. q. 128. 0. item q. 134. 4.0. item q. 116. 4.0. item q. 137. 2. o.

22 Vitium audaciae oponitur fortitudini, secundum excessum audaciae; impaviditas autem secundum defectum timoris, quia in utraque ponit me.

medium, 22. qu. 126. 2. ad 3

23 Fortitudo est in irascibili subiective, 22. qu. 61. 2.c. item q. 66. 1. c. item q. 85. 3. c. item 22. q. 58. 5. ad 2. item 9. c. item q. 128. ad 1. & q. 134. 4. c. & q. 136. 4. ad 2. & q. 137. 2. ad 2. & 3. q. 15. 2. c.

24 Fortitudo martyrum praecipu commendatur, quia suscitent proper Deum impugnaciones personales, & mortem in bello particulari, 21. q. 123. 5. ad 1. item q. 124. 2. c.

25 Fortis intendit exprimere similitudinem sui habitus in actu, ut proximum finem, 22. q. 123. 7. o.

26 Fortis delectatur de suo actu & fine, sed non percipit nisi ex superabundanti gratia Dei, proper dolorem corporis & anima, pro amissione vita, 22. q. 123. 8. o.

27 Non habens fortitudinem operari fortia quintupliciter, scilicet proper ignorantiam, artem, experientiam, passionem, & lucrum, 22. q. 123. 1. ad 2. item q. 128. ad 7

28 Principialis actus fortitudinis est sustinere: secundarius vero est aggregi, 22. q. 123. 3. c. item 6. o. item 8. c. item 10. ad 2. item 11. ad 1. item q. 124. 2. ad 3. item q. 128. c. item q. 141. 2. c. 3. c.

29 Ad primum actum requiruntur duo, scilicet praeparatio animi, & executio operis. Ad secundum etiam requiruntur duo, scilicet infrangibilitas, & infatigabilitas, 22. q. 128. c.

30 Fortitudo assomit iram moderatam ad actum secundum, non autem ad primum. Nec ut auxilium, sed ut instrumentum, quia ad iram pertinet in rebus contristantibus. Unde Philoponus inducit versum Homeris, virtutem & furem erige, quia videlicet cum aliquis ex virtuosis virtute fortitudinis, passio irae electionem virtutis sequens facit ad maiorem proutitudinem actus. Si autem precederet, virtus modum perturbaret, 22. q. 123. 10. & 11. ad 1

31 Tristitia & concupiscentia per se impeditum secundum actum fortitudinis, scilicet aggredi, sed per accidens adjuvant, 22. qu. 123. 10. ad 3

32 Fortitudo spiritus ostenditur in resistendo concupiscentia carnis contrariantis spiritui. Sed est maior in comprehendendo, ne insurgat, 3.q.15. 2. ad 3

33 Donum fortitudinis in patria habet actum perfruendi plena securitate a laboribus, & a malis, 22. q. 139. 1. ad 2

34 Virtus fortitudinis firmat animum secundum modum con naturale homini, donum autem supernaturale, 22. qu. 139. 1. o.

35 Donum fortitudinis dat fiduciam evadendi qualibet pericula, & pervenienti ad finem cuiuslibet operis, id est ad beatitudinem, non autem virtus fortitudinis, sed perficit ad sustinendum qualibet pericula, 22. q. 139. 1.c. ad 1

36 Donum fortitudinis respicit virtutem fortitudinis, in quantum sustinet pericula, & facit quodcumque opus arduum. Ideo dirigitur a dono confili, 22. q. 139. 1. ad 3

37 Frater in sacra Scriptura dicit quadupliciter, scilicet natura, gente, cognatione, & affectu, 3. qu. 28. 2. ad 5

38 Fratres Christi sumus per adoptionem, 3. q. 33. 3.c. & q. 41. 3. c. & 3. q. 23. 2. ad 2

39 Fratres Christi in Evangelio dicuntur consobrini ejus, scilicet filii Mariæ, materteræ matris ejus, 3.q.28. 3. ad 5

40 Frequentia, assiduitas, & diuturnitas non sunt circumstantia mutantes speciem, nisi aliud superveniat, 22. q. 88. 2. ad 1

41 Fricat barbam, & alia multa homo agit absque deliberatione, de quibus etiam quandoque nihil cogitat; sicut cum movet pedem, vel manum, alicius intentus, 22. qu. 88. 2. ad 3

* Frigiditas, seu impotentia coeundi, non quidem ex aetate, sed ex defectu naturæ simpliciter incurabilis, dirimit

mit matrimonium contrahendum, & jam contractus, post triennium, ad minus ex ecclesiastico statuto, suppl. q. 58.1. o

1 Fructus dupliciter distinguuntur, scilicet secundum tres perfectionis gradus, a Christo, scilicet tricesimus, sexagesimus, & centesimus; five secundum tres gradus virtutis, ut sancti distinguantur, quia cuiuslibet rei perfectio attingatur secundum principia, medium, & finem, & essentialiter, id est secundum rationes diversas gaudendi, scilicet duodecim a Paulo, 12. q. 70.3. ad 2

2 Fructus spiritualis dicitur dupliciter, scilicet quod principaliter expectatur, scilicet Deus, & secundario, scilicet delectatio, 12. qu. 11. 1. c. ad 3

3 Fructus quarto modo, scilicet confusus ex semine verbi Dei, est tantum triplex, secundum tres gradus continentiam, scilicet coniugium, viudacum, & virginum, 12. qu. 70.3. ad 2

4 Fructus Spiritus sancti secundum sanctum Paulum, sunt duodecim, scilicet charitas, gaudium, pax, patientia, bonitas, longanimitas, benignitas, mansuetudo, fides, modestia, continentia, & castitas, 12. q. 70.3. o.

5 Fructus sensibilis est ultimum ex arbore expeditum, quod cum quadam suavitate percipitur, 12. q. 11. 1. c. & 3. c. ad 2, item q. 70.1. c.

6 Ultimum simpliciter & delectans, est proprie fructus, & eius proprie frui. Delectans autem non ultimum potest aliquo modo dici fructus, sed eius non est frui proprie, & secundum completam rationem. Non delectans vero, sed tantum in ordine ad aliud appetitum, nullo modo est fructus, 12. q. 11. 3. c. ad 2

7 Opera carnis non dicuntur fructus, quia sunt contrarationem, sicut quod est ex arbore contra naturam eius, non dicitur fructus, 12. qu. 70.4. ad 1, & 22. q. 8. 8. c. fin.

8 Virtutes dicuntur fructus,

ratione delectationis, non a temporatione habitus, 12. quæst. 70.1. ad 3. & 22. quæst. 136.1. ad 3

9 Operatio secundum facultatem rationis, dicitur fructus rationis, sed ut moveretur a Deo dicitur fructus Spiritus sancti, 12. q. 70.1. c.

10 Opera nostra ut sunt a Spiritu sancto, dicuntur fructus, respectu vero beatitudinis, 12. q. 70.1. c. ad 1

11 Fructus proprius dicitur tantum in corporalibus, scilicet plantis, a quibus metaphysice transfertur ad spiritualia, 12. quæst. 11. 1. c. & 3. ad 2, & 9. 70.1. c.

12 In parte appetitiva sunt plures fructus quam in parte apprehensionis, quia fructus significat finem; qui magis convenienti parti appetitivæ, 22. q. 8. 8. ad 3

13 Fructus comparatur ad arborē, sicut effectus ad causam, ad hominem vero sicut ultimum expectatum delectans, 12. q. 11. 3. ad 2, & q. 70.1. c.

14 Dono consilii non responderemus propriæ aliquis fructus, quia omnis prædicta est propter aliud, 22. q. 8. 8. ad 3, & q. 52. 4. ad 3

15 Fructus spiritus contrariantur operibus carnis in communis, non autem singula singularis, nisi secundum adaptationem, 12. q. 70.4. 4. o.

16 Opera carnis sunt plura fructibus spiritus, quia bonum est uno modo, sed malum est omnianarium, 12. q. 70.4. ad 2

1 Frustrum est actus potentiae imperantis, non autem excusantis, 12. q. 11. 2. c.

2 Est actus appetitive potentiae, 12. q. 11. 1. o. & 2. c.

3 Est actus voluntatis, 2. q. 11. 1. ad 1. & 4. c. ad 2

4 In ordine ad intellectum, 12. q. 11. 1. ad 1. item 4. c. ad 2

5 Est actus tantum voluntatis secundum charitatem in ordine ad potentias & habitus priores, 12. q. 11. 1. o.

1 Frustrum pertinere videtur ad amorem, vel delectationem, quam aliquis ha-

habet de ultimo expectato, quod est finis, 12. qu. 11. 1. 4. c. item q. 34. 3. c. fin.

2 Nomina trium ordinum prædictorum sumuntur ab excellentia prædictorum trium aërium fructus, & non ab eis simpliciter, 1. q. 108.5. ad 5. item ad 6

3 Eadem fructione fruemur Deo fructione ejus, & beatitudine creata, 12. q. 11. 3. ad 3

4 Frustra perfida est tantum ultimi finis habiti, imperfecta vero etiam non habiti. Sed impropria est non ultimi simpliciter, 12. qu. 11. 3. 4. o. item qu. 12. 2. ad 3

5 Non portoret quod fructus sit ultimi finis simpliciter, sed quod habeatur pro ultimo fine, 12. q. 11. 3. ad 2

6 Non est fruendum iusto, nisi in Deo. Peccatore autem, brutus, vel inanimatus nullus modo, 12. q. 11. 3. ad 1

7 Carentia cognitione nullus modo fruuntur, bruta fruuntur impropre, peccator non vere, iusti imperfeci, beati perfeci, Deus autem perfectissime, 12. q. 11. 2. 4. o. & qu. 12. 3. ad 2

8 Frustrum Christi pervenientebat ad totam animam ejus, secundum sententiam, ut ei subiectum rationis superioris tantum, 3. q. 46.8.9

9* Bruta fruuntur imperfeci, sed rationalia perfecti, 12. q. 11. 2. 0

Frumentum est genus ad triticum, & ad alia grana, 3. q. 72.3. ad 2. item ad 3

Frustra dicitur, quod est ad finem quem non inducit, 1. q. 25.2. ad 2. & qu. 88.1. ad 4 & 3. q. 11.5. ad 2

Fucatum est species fictionis, ad mentiendam pulchritudinem; ideo semper est peccatum; sed non est mortale, nisi fiat ad laetitiam vel contemplationem Dei. Tamen licet occultare turpitudinem causam ex infirmitate, vel ex aliqua causa accidentali, 12. qu. 169.3.2

Fugere potest justus propter tria, sc. ut persecutor quietescat; ut præceptum a Domino

329
opus perficiat, & ut gloriose rem coronam acquirat, 22. quæst. 64.4.0

1 Fundamenta ratio est esse primum, sufficiatio, & conexio, 22. q. 4.7. ad 4

2 Fides est fundamentum ailiarum virtutum, quia est prior ei, & sufficiat eas. Fortitudo autem firmat contra adversa, humilitas contra culpam futuram, penitentia contra præteritam, 22. qu. 161. 3. ad 2, & 3. qu. 84. 6. ad 2

3 Furia matrimonii sequens illud nullatenus dirimit, praecedens vero quandoque dirimit, Suppl. q. 58.3. c

4 Furtum est occulta acceptio rei alienæ, 22. quæst. 66. 3. 0

5 Semper est peccatum, ratione injustitiae, & fraudis, vel dolii, & est mortale, nisi modicum intendatur, 22. qu. 12. 3. c. item qu. 66. 5. 6. o. item q. 118.4. c

6 Furtum est species fraudis. Mendacium & falsum testimoniun, fallacia. Turpe lucrum, inquietudinis. Rapacitas, violencia. Ideo omnia hæc, & inhumanitas, id est obdurate, ab Ifidoro dicuntur esse filia avaritiae, 22. q. 118.8. ad 3

7 Furtum, & rapina opponuntur iustitiae, 22. q. 64. princ. & qu. 66. princ. item 4. 5. c. item q. 118.4. c

8 Furtum est injustum, quia est in voluntariorum per ignorantiam, sed rapina per vim. Ideo differunt specie, 22. qu. 66.4. o. & 9. c. & q. 73. 1. c. ad 1

9 Rapina est gravior furto dupliciter, primo quia involuntarium est ex parte ejus, cui aliquid subtrahitur fortio; rapina vero addit violentiam, quæ voluntaria est; peccatum autem per vim est maius quam per ignorantiam. Secundo, omnia rapina est in re, & in persona; furtum autem est tantum in re, 22. q. 66.9. o. & q. 73.3. ad 2. & qu. 116. 2. ad 1. & q. 144. 2. ad 4

10 Accipiens furtum rem suam iniuste detentam peccat contra communem iustitiam, usur-

usurpando sibi iudicium, sed non tenuerit restituere, sed fatis facere Deo, & sedare scandalum, 22.q.66.5.ad 3.

8 Accipiendo rem alienam occulte & manifeste auctoritate iudicis, non est furium vel rapina, quia per sententiam fuit debitum, 22.qu.66.5.ad 1. item 8.c.

9 Accipiens rem inventam, animo retinendi, furium facit, nisi credit haberi pro derelictio, vel nullius esse, 22. q. 66.5.ad 2.

10 Per prohibitionem furti prohibentur omnia dama in rebus, 22.q.120.6.ad 2

11 Pena mortis non infligatur in praesenti pro furto, nisi ratione gravis circumstantie, ut sacrilegio, peculatu, & plagiatio, 22.q.66.6.ad 2

12 Futurum cognoscitur duplicitate, sc. in se, & in suis causis. Primum convenient tantum Deo, secundum nobis, sed magis angelis, & demonibus;

sed in causis necessariis certitudinaliter, in contingentibus sepe, opinativa tantum, quae auctem raro, nullo modo, 1. q.14.

13.0. & qu.57.3.0. & q.64.1.ad 5. & qu.86.4.0.item q.89.2.ad 1. item 12.q.111.4.c. & 22.q.95.1.0. item s.c. item qu.172.6.ad 1. item ad 1. item ad 3. item q.172.

x.c. item q.174.1.c.ad 1

2 Futura plus cognoscuntur a phreneticis, abfractis a sensibus, morientibus, dormientibus, & brutis, quam ab oppositis, 1.q.12.11.c.item q.86.4.ad 2. item ad 3.item 22. qu.172.1. ad 1.item ad 2.item ad 3

3 Cognitio futorum ex presentibus & prateritis proprie rationis est, 22.q.47.1.c

4 Anima vicina morti conguiscit aliqua futura ex revelatione, vel ex impressione causarum naturalium, non autem propria virtute, 1.q.86.4.ad 2. & 22.q.172.1.ad 1

5 Bruta non cognoscunt futura, sed ex instinctu naturae eis induito ab intellectu divino. mouentur ad aliquid in futurum, ac si futurum praverident, 12. q.40.3.ad 1

6 Cognoscunt futura, non

computando praesens ad futurum, sed ex instinctu naturae, 1. qu.86.4.ad 3. & 12. q.41.1. ad 3

7 Sensus non apprehendit futurum, sed ex iis, que animal apprehendit in praesenti, appetitus ejus mouetur naturali instinctu in aliquod futurum prosequendum, vel fugendum, 12.qu.40.3.ad 3. & q.42.1. ad 3

1 G abriel fortitudo Dei nominatur, 3. q.30.2.ad 4

2 Quidam dicunt Gabrielem fuisse de supremo ordine angelorum, sed satis est credibile, quod sit summus in ordine angelorum. Unde ecclesia eum archangelum nominat, 3. q.20.2.ad 4.item 6.

1 Gaudium ut interpretatur transmigratione, significat genitatem; sed ut interpretatur revelatio, significat patrem coelestem, 3.q.55.3.ad 4

1 Gaudium non est virtus, sed est actus charitatis posterior dilectione, 22.q.28.4.0

2 Gaudium & tristitia de semper sunt contraria, & etiam secundum genus, sed de diversis ipsis est causa alterius, & materia, 1.q.64.3.ad 1. & 3.q.84.9.ad 2

Gedeon petens signum peccati tentando Deum ex incredulitate, sicut & Zacharias, 22.q.97.4.ad 3

3 Gemitus & lacryma mitigant tristitiam, quia appertur extra, & convenienti dispositioni hominis tristis, 12.q.38.2.0

1 Genealogia magis denominatura patre, quam a matre, 3. qu.28.1.ad 1. & qu.29.1.c. & q.31.2.ad 1

2 Tota genealogia Christi exponitur, & dubia circa eam solvuntur, 3. qu.28.1.ad 1. & q.11.3.0

3 Generale triplex, sc. per

prædicacionem, ut genus; per

causam, ut amor; & quod est a

multis causis, ut ira, 12. q.46.

1.0. & 22.q.58.6.c

3 Generale, & speciale duplex, scilicet intentione & obiecto, 22.qu.58.5.ad 3. & q.59.1.0. & q.79.1.ad 1

4 Generatio duplex, scilicet mutatio de non esse ad esse, & origo viventis a principio vivente coniunctio. Prima convenit omni generabilis & corruptibili; secunda vero tantum viventi, & dicitur nativitas, 1. q.22.0.68.1.ad 2

5 Ad generationem naturalem non requiritur aliqua potentia activa in materia, 3. q.32.4.c.ad 3

6 In generatione tota virtus activa est ex parte maris, & passio ex parte feminæ, 1. q.115.2.ad 3. & 3.q.32.4.c. & q.67.4.ad 3

7 Primum in generatione est ultimum in corruptione, 22. qu.107.2. c. & qu.162.7.ad 3. & ad 4

8 Generatio unius non est corruptio alterius, nisi per concomitantiam, 12. qu.87.6.ad 4

9 Generatio & corruptio sunt in instanti, 12. q.113.7.c

10 Forma est finis generationis, in omnibus que generantur, non a casu, 1.q.15.1.c

11 Omne generans producit sibi simile secundum formam qua agit, quæ est potentia generativa, 1. qu.33.2. ad 4. & q.41.5.c

12 Ad alium generationis concurrent tria, scilicet calor, spiritus, & humor, 22.q.147.8.ad 1

13 Generatio univoca est superior & perfectior, quam generatio non univoca, 1. q.3.2. ad 4

14 Idem modus generationis est omnium eorum, que sunt eiusdem speciei, 3.q.18.1.ad 4

15 Quod generatur secundo modo generationis, sc. prout generatio ex origo viventis a principio vivente coniunctio, non dicitur genus, nec filius, nisi procedat secundum rationem similitudinis speciei; ut pili, & vermes, 1. q.27.2.c

16 Generatum oportet assimilari generanti in omnibus, que ad naturam speciei pertinet;

17 non autem in proprietatibus individui, 1.q.100.1.c.& q.101.1.ad 1. & 12.q.81.2.0

18 Accidentia individualia pertinentia ad dispositionem naturæ, ut velocitas corporis, & bonitas ingenii, propagantur in filios per generationem; sed nullo modo accidentia pure personalia, ut grammatica, & huiusmodi, 12.qu.81.2.c.& 22.q.168.1.ad 2

19 Accidentia speciei & individui secundum corpus possunt transfundiri a generante in genitum, non autem accidentia secundum animam, 22. q.60.6.ad 4

20 Homo generat sibi simile in specie, non inducendo, nec educendo animam rationalem de potentia materie, sed disponendo materiam, 1.q.118.2.ad 4. & 12.q.83.1.ad 3

21 In statu innocentia fuisse generatio per coitum, 1. q.98.0

22 Tunc non sufficiunt generati aquales in robore, pulchritudine, & aliis, sicut nec etiam nunc, 1.q.96.3.c

23 Parentes tunc non sufficiente confirmati in justitia, quamdiu gerentur, 1. qu.100.2.c

24 Generatio significat relationem per modum operacionis, in dividib, 1.q.43.6.ad 3

25 Generatio propriæ conuenit Deo, 1. qu.27.2.0. & q.28.4.c

26 Generatio filii Dei a patre est aeterna, 1.q.42.2.0

27 Arius ponit duodecim modos generationis, scilicet iuxta fluxum linea a punto, iuxta emissionem radiorum a sole, iuxta characterem, seu imprecisionem a filio, iuxta immisionem bona voluntatis a Deo, iuxta exitum accidentis a substantia, iuxta abfractionem speciei a materia, iuxta excitationem voluntatis a cogitatione, iuxta transfigurationem materialis, ut ex ære fit imago, iuxta transfigurationem motus a movente, iuxta edificationem specierum a genere, iuxta ideationem, & iuxta conscientia, in quibus deest aquilatia